

Na včerajšnji dan se je pred 391 leti rodil veliki skladatelj Jakob Petelin-Gallus

Ribnica, 1. avgusta.

Ribnica, ta krasni trg Ribniške doline, se ne ponaša samo s tem, da je najstarejši trg v Sloveniji in da ima zelo pisano zgodovino od rimskih časov in pokrščenja Slovencev, reformacije, Trubarja, pač pa je Ribnica lahko ponosna tudi na velike moke, ki so se tu rodili ali delovali. Med znamenitimi močmi so bili v Ribnici Peter pl. Bonhomio (1497), mecen mladega Trubarja, dr. Janez Ludovik Schönleben (1667-1676), sloviti zgodovinar, Ignacij Holzapfel, pisatelj slovenskega naroda, po vsem svetu znani jezikoslovec p. Stanislav Skrabec in drugi. Tudi pesnik Prešeren je bil v Ribnici, kjer je obiskoval ribniško šolo ter je njegovo ime zapisano v zlati knjigi, shranjeni v sedanji deški ljudski šoli.

Slava in ponos ne samo Ribničanom, pač pa tudi vseh Slovencev, pa je ribniški rojak Jakob Gallus-Petelin, največji skladatelj svojega časa († v Pragi 18. julija 1591 kot cesarski kapelnik pri sv. Janu). Doslej je znanih 517 glasbenih Gallusovih del. V posmrtni žalostinki mu je napisal kronist:

»Tukaj počiva Petelin v rakvi neznatni, vreden, da piramid teža krije njegove kosti. To vsaj tolažbo imel boš po smrti, Slava da tvoja nikdar umrla ne bo!«

Vse to se je izpolnilo. Gallusova slava ni umrla in ne more, ker so njegova dela večno živa. Nanj smo Slovenci lahko ponosni.

Gallus ni nikdar zatajil svoje narodne zavesti in ponosa, tudi ne v tujini. Nikdar se ni sramoval svojega porenja in svojemu podpisu je dosledno dostavljal Carniolus — Kranjec, kar je pomenjalo tedaj Slovenca.

Na ribniški dekliški šoli so vzdicali v spomin na slavnega skladatelja spominsko ploščo, delo mojstra Plečnika. V njej je izklesan napis v rdečih in zlatih črkah:

Spominu skladatelja
Jakoba Petelina-Gallusa
1550—1591

Glasbena Matica ljubljanska.

Spominsko ploščo so odkrili leta 1933. Ob tej priliki je bil v ribniški župni cerkvi sv. Štefana velik koncert njegovih pesmi.

Večkrat so se pojavili pomisleki, če je bil Gallus res Ribničan. Zato je pokojni ribniški dekan Anton Skubic, eden priznanih najboljših krajevnih zgodovinarjev, sestavljal na malih knjigah ter s pomočjo drugih zgodovinskih pripomočkov rodovnik vseh od njega do danes v Ribnici živečih Petelinov.

Včeraj je bila obletnica njegovega rojstva. Prav je, da se vsaj ta dan za trenutek pomudi-mo pri tem našem rojaku, Gallusu, zavednem narodnjaku in slovitem skladatelju.

Lastnoročno Hitlerjevo pismo seviljskemu trgovcu

Iz Seville poročajo, da je Hitler poslal pri-srčno napisano pismo, ki mu je priložil še svojo sliko s ljubeznjivim posvetilom, nekemu seviljskemu trgovcu kot odgovor na njegovo pismo, v katerem mu je ta želel vso srečo v sedanji nemški vojni z Rusijo.

Cariniki zasegli lokomotivo ekspresnega vlaka

Francoske carinske oblasti so na belgijski meji prijele in zaprle vlakovodjo in kurjača ekspresnega vlaka, ki vozi na progi Pariz—Bruselj, ker so ugotovile, da sta skušala vtihtapiti iz Francije v Belgijo velike količine moke.

Policija je našla celi dve tona moke pod pre-mogom na lokomotivi. Spričo strogih predpisov, ki veljajo tam, se je policija smatrala za dolžno celo zaseči lokomotivo. Ekspresni vlak je zato moral čakati na meji celi dve uri in bi bil moral še dlje, če ne bi bili lokomotivo, na kateri so našli moko, nadomestili z drugo, da ne bi bilo le preveč zamude.

Obvezni zdravniški pregled pred poroko na Slovaškem

Slovaški vladi je bil te dni stavljen v odobritev zakonski predlog, ki določa, da bodo morali vsi tisti, ki se nameravajo poročiti, pred poroko iti na zdravniški pregled. Zakonski osnutek pre-poveduje poroko v primeru, če ima kdo od poro-čnih kandidatov nalezljivo ali drugače nevarno bo-lezen. Ukrep ima ta namen, da bi bil v bodoče slovaški rod bolj čil, zdrav in čist.



Kip Matere božje ob Messinskem prelivu. — La statua della Madonna sul Canale di Messina.

Čim se sladkorna bolezen pojavi — takoj insulin! Dva ameriška zdravnika trdita, da je ta način zdravljenja popolnoma zanesljiv

Zdravnik dr. Francis Lukens in dr. Curtis Dohan z Akademije znanosti v Filadelfiji v Ameriki poročata o novem načinu zdravljenja sladkorne bolezni, ki pa se ga je treba poslušiti takoj, čim se na kom ta bolezen ugotovi. Omenjena zdravnika trdita, da nova metoda temelji na ugotovitvi bolezni v njenem začetnem stadiju. Čim se pojavijo na kom njeni prvi znaki, je treba takoj začeti z vbrizgavanjem insulina.

Lukens in Dohan pravita, da je njun na-čin zdravljenja čisto nasproten tistemu, ki se ga dozdaj poslužuje velika večina zdravnikov pri zdravljenju sladkorne bolezni v začetni dobi. Dozdaj so zdravniki samo omejevali ko-

ličino sladkorja v bolniku in so dajali injek-cije insulina le v primeru nujne potrebe, dosti-krat šele potem, ko je bil bolnik že v smrtni nevarnosti.

Ta dva ameriška zdravnika pa zahtevata, da je treba človeku, čim se na njem ugotove znaki sladkorne bolezni, takoj priskočiti na pomoč z insulinom in ne misliti, da se bo morda dal sladkor popolnoma odpraviti z dieto. V ne-katerih primerih se sicer to res tudi posreči, toda popolnoma zanesljiv ta način zdravljenja ni, vsaj tako zanesljiv ne, kakor če se takoj poslužimo v primerih ugotovitve takšne obo-lelosti insulinove injekcije. — Torej spet dva odločna zdravnika za uporabljanje insulina.

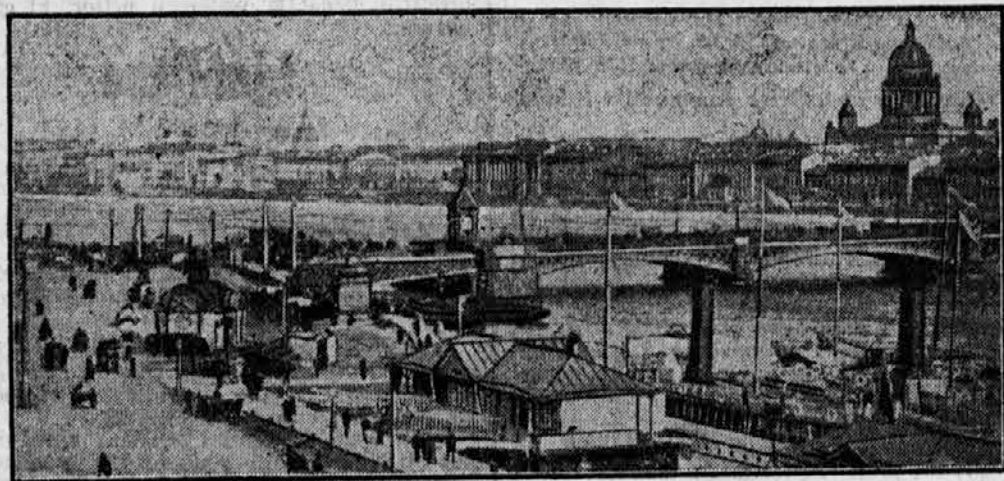
10.000 belgijskih otrok v Nemčijo na počitnice

Agencija »La Corrispondenza« poroča, da je nemško narodno socialistično društvo za izkazova-nje pomoči povabilo 10.000 belgijskih otrok, naj pridejo za mesec dni v Nemčijo na počitnice. V ozkem sodelovanju z belgijskimi kulturnimi orga-nizacijami, dobroteljnimi ustanovami, nemško de-lovno fronto in vojaškimi delavskimi uradi, je bilo povabljenih 8.000 otrok, katerih očetje so zdaj zaposleni pri delu v Nemčiji, v najlepše nemške pokrajine. Ostalih 2.000 otrok, ki naj odidejo v Nemčijo na počitnice, pa bodo izbrali iz številnih

drugih belgijskih družin, ki imajo mnogo otrok. Prvi poseben vlak, s katerim se bodo belgijski otroci odpeljali v Nemčijo, odhaja iz Bruslja dan-es, 1. avgusta, pod belgijsko-nemškim nadzor-stvom.

Za novoporočence elektrika zastoj

Mestna uprava v Železnem Brodu na severo-vzhodnem Češkem je sklenila, da bo v bodoče novoporočencem dajala leto dni električni tok čisto zastoj. Toda prav vsem ne. V poštev pri-dejo le tisti mladi moške, ki njihova mesečna pla-ča ne presega 2.000 kron.



Una veduta sulla minacciata Pietroburgo. — Slika iz ogroženega Leningrada.

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

»Ušli nam bodo! Ušli nam bodo, preklešči psi! Pri Mohamedu! Zasedajte jih in prinesite mi njihove glave! Urno, vragji lenu-hil! Zganite se, če ne vas dam pretepsti do krvi!«

Kakih petdeset konjenikov se je odtrgalo od ostalih in zdir-jalo za bežečimi. Poveljnikova besnost je še podžigala njihovo vnetje.

Trušče taborišče se je naglo oddaljevalo, vendar pa se je Hugu zdelo umestno, da še ne zmanjša brzine bega, kajti bal se je, da bi jih saraceni ne zasledovali. In res se ni motil. Prav kmalu je zaslišal za seboj topotanje konjskih kopit.

Okrenil se je, toda v neprodni temi ni mogel videti dru-gega, kot sence svojih štirih tovarišev, ki so jezdili tik za njim. Zadržal je za hip svojega konja, da bi se mu mogli tovariši še bolj približati, da bi jim mogel dati potrebna navodila.

»Zasedajte nas, Izogniti se moramo najhujšemu. Če osta-nemo skupaj, lahko poginemo vsi. Če pa odidemo vsak v drugo smer, je mnogo več verjetnosti, da se vsaj kateremu izmed nas posreči, da dospe v Gotfridov šotor in privede obleganim tova-rišem pomoč. Ločimo se torej in odjezdimo vsak na svojo stran. Sam odjezdij naravnost naprej, proti vzhodu. Vi pa se oddaljite na desno in levo, in ko bo vsaka nevarnost minila, tedaj se zno-va usmerite tja, kamor smo namenjeni. Če nam bo Bog pomagal, se snidemo v Gotfridovem taborišču.«

»Dobro vitez!« je odgovoril najbližji v imenu svojih tova-rišev. »Sledili bomo vašim navodilom in naj nas čuva križ.«

Hugo je znova spodbodel svojega konja in se hipoma odda-ljil od svojih tovarišev, ki so se tudi prav kmalu razkropili in izgubili v temno noč.

VI. poglavje.

Rešilno znamenje.

Sonce se je počasi dvignilo nad obzorje in razsvetlilo pu-ščavsko ravnino. Hugo se je ves izmučen ustavil in razjahal. Tudi uboga žival je bila izmučena, saj je že več ur dirjala brez najmanjšega oddiha. Žive duše ni bilo daleč naokoli, na pusti širni planjavi. Nikjer nobenega grma, nobenega drevesa.

Tam daleč na obzorju se je raztezala dolga, temna črta. Gričji? ... Gozdovi? ... Hugo je znova zajahal konja in zvesta žival je kljub vsej trudnosti zdirjala po puščavskem ozemlju.

Zareče ozračje je dušilo mladega križarja. V grlu ga je žgalo in pred očmi se mu je delala tema, tako da se je bal, da bo omagal.

Koliko ur je že na poti? Nena doma se je konj spotaknil. Zaman se je skušal vzrav-nati; zgrudil se je na tla, s peno na gobcu. Hugo je komaj še utegnil skočiti na tla, poleg umirajoče živali ki ga je gledala s svojimi pametnimi očmi, kakor da bi se hotela opravičiti, da ga ni mogla ponesti do cilja, ki je bil še tako daleč.

Strašna malodušnost je prevzela mladeniča. Le misel na oblegane tovariše mu je zabranila, da se ni vlegel poleg svojega zvestega spremljevalca in čakal, da pride tudi zanj konec.

Oprostil se je oklepa, še enkrat pobožal mrtvo zvesto žival in se počasi napotil proti oddaljenemu gozdu.

Šele ko se je sonce bližalo zatonu, je ves izmučen dospel do gozda v nadi, da najde kakšen studenec, kjer bi se mogel okre-pčati in dobiti nove moči, za nadaljnjo težko pot. Z velikim tru-dom je prodiral skozi grmovje, trnje mu je trgalo obleko in kožo, toda ničesar več ni čutil.

Nadaljeval je svojo pot skoraj kakor v snu. S trudno roko je sekal z mečem veje, katere ni mogel z roko odstraniti. Na-peto je poslušal, če bi med šumenjem dreves zaslišal mrmanje rešilnega studenca.

Končno je ves izmučen prispel na rob jase. Nič več ni mo-gel naprej; pokleknil je na debelo plast listja, ki je pokrivala tla in zasadi svoj meč v zemljo. Kleče pred tem jeklenim kri-

žem je začel počasi šepetati sladke besede, katere se je nekoč naučil na kolenih svoje matere: Zdrava Marija, milosti polna... sedaj... in v uri smrti... Amen.

Skupina tesarjev, katere je Gotfrid poslal v gozd, da bi po-sekali drevesa za pripravo strojev za obleganje, je počasi pro-dirala skozi goščavo. Tu pa tam je skozi vejevje prodiral svet luninih žarkov in napolnjeval gozd s fantastičnimi prikaznimi.

Nenadoma pa se je eden izmed tesarjev ustavil in od za-čudenja vzkliznil:

»Poglejte, tovariši! Poglejte tam doli žareč križ!«

Vsa skupina se je ustavila in vsi so uprli poglede v smer, v katero je kazal njihov tovariš. In res: na temnem ozadju dreves se je svetilikal majhen srebrn križec in lunini žarki so odsevali na njem.

Po kratkem obotavljanju, je najbolj pogumen med njimi stekel v ono smer in ugotovil, da je križ ročaj meča in da leži poleg njega nek neznan vojščak.

»Božja roka!« je zamrmral, se odkril in se sklonil nad ne-znanca.

Srce mu je še bilo. Previdno ga je znova položil na tla in odšel klicat tovariše. »Hitro! Dva izmed vas naj odnese ta tega viteza v taborišče in naj poročata o vsem gospodu Rinaldu; m-pa bomo preiskali gozd, da najdemo njegove morebitne tovariše. Hitro, ne izgubljajte časa!«

Dva moža sta nemudoma spleta iz vej zasilno nosilnico, po-ložila nanjo viteza in se urno napotila proti taborišču.

Tisti pa, ki je našel onemoglega viteza, ki ni bil nihče drugi, kot Hugo Ivrejski, je izdri njegov meč in s tovariši odšel skozi gozd po poti, katero si je, pred nekaj urami utrl Hugo.

Vest o napadu nevernikov na armado Marka Orseniga se je bliskovito raznesla po vsem taborišču. Vseposod je zvenketalo orožje in razna povelja. Rezgetanje konj se je mešalo z vzkliki moštva, ki se je pripravljalo na boj.